

“AŞIQ ŞAKİR-CEYRAN” DASTANI

Nağılı başlamamışdan qabaq aşiq açılış qaydası olaraq “peşro” oxuyur, peşrodan sonra “döşəmə”, yəni ustadnamələr deyilir. Ustadnamənin axıncı bəndi qurtaranda aşiq üç bənd qədim şikəstə oxuyur, sonra nağil başlayıb axıra qədər davam edir.

Bir huri mələksən, xilqətli insan,
Yoxdur bərabərin söz arasında,
Məsəl var bir ovçu ahusun görsə,
Var qiya baxışı göz arasında.

Var qiya baxışı canlar dəlinə,
Canını qoyasan can bədəninə,
Düşməm sən tülək-tərlan əlinə,
Dağıda tükünü, toz arasında.

Dağıda tükünü tökə çöllərə,
Dübaçə deyərlər hər məsəllərə,
Ördək olub çırpınasan göllərə,
Sən də bir sonasan, qaz arasında.

Sən də bir sonasan, göldə üzürsən,
Qıraq çıxıb qollarını süzürsən,
Tovuz kimi iki yannı gəzirsən,
Öldür mən yazığı naz arasında.

Öldür mən yazığı gözləri fül-fül,
Ləbləri yasəmən, qaşları sünbül,
Sənə bənzər bir gül, mən təki bülbül,
Olmaz gülüstanda, yaz arasında.

Olmaz gülüstanda taki yoldaşın,
Tülək tərپənişin, laçın yerişin,
Xuraman baxışın, qəh-qəh gülüşün,
Tanıram yüz dəstə qız arasında.

Əgər ki mənimlə varsa dillərin,
Əl at zər köynəyə, aç düymələrin,
Miskin Baba deyər ağ məmələrin
Öləndə qəbrimi qaz arasında.

Ustadlar ustadnaməni bir deməz, iki deyər, biz də de-
yək iki olsun, namərdlərin ömrü puç olsun. Bir də deyərlər:

Qocaman dünyada qonaqdır insan,
Əyrilər də gedər, düzü də qalmaz.
Heç olmasa mərdin adı söylənər,
Namərdin torpağı, tozu da qalmaz.

Nahaxdan incitsə biri-birini,
Ədalət güclüdür, tapar yerini,
Pərvazlanır, vurur, qırar,
Tərsinə yazılan yazı da qalmaz.

Mərd olanlar minər atı gözləyər,
Əsli olan camaatı gözləyər,
Bədəsillər bir manatı gözləyər,
Hey şöhrət axtarar, özü də qalmaz.

Həsənin sözlərin saxla yadında,
Nəticə verəcək bir gün, vaxtında,
Kim qalıbdır zər-zibalı taxtında?

Namərdin yurdunda qızı da qalmaz.

Ustadlar ustadnaməni iki deməz, biz də deyək, üç olsun, namərdin, nadanın ömrü puç olsun. Bir də deyir:

Mən gedirəm, ey insanlar,
Qoy pislük, yamana qalsın.
Nə yaxşı ki, yaxşılar var,
Yaxşılıq qanana qalsın.

Çiçək açıb dağ, düz, dərə,
Xoşbəxtlik çatıb bəşərə,
Bizdən sonra gələnlərə,
Bu gözəl zamana qalsın.

Sinsiməsin bircə ana,
Bircə körpə, bircə sona,
Dünya girməsin tərs dona,
Vüsal qovuşana qalsın.

Xanış, sözün qədrini bil,
Lal olsun görüm acı dil,
Güldən ayrılmasan bülbül,
Nifrət bədgümünün qalsın.

Ərizə yazmışam səba yelindən,
Ərzim o dilbərə yetişməzmola,
Fələk məni tərki-vətən eyləmiş,
Nazlı yar əhvalım soruşarmola.

Əzəldən vurğunam tuti dillərə,
Müsəlsəl saçlara, siyah tellərə,

Axı eynim yaşı dönüb sellərə,
Yar içən sulara qarışarmola.

O qızıl gülləri dərməyən Dilqəm,
Dərib pünhan yerə sərməyən Dilqəm,
Bu dünyada yarı görməyən Dilqəm,
Ya Rəbb, o dünyada görüşərmola.

Sizə hardan xəbər verim, Girdiman çayının kənarında məskən salmış kəndlərdən biri olan Xəlilli kəndindən. Kimdən, Şahverdi adlı bir kişidən. Şahverdi kişinin Şahlar adlı bir oğlu var idi. Şahlar kəndin dana-buzovunu otarırdı. Yay təzəcə girmişdi, cümə günü idi, Şahlar dana-buzovu kəntdən bir az kənar otarırdı. Gün bir az yuxarı qalxan kimi danalara necə gögəyin hücum çəkdisə, danalar qaçıb hərəsi bir söyüdün, bir qayanın altına soxulur. Şahlar çox yüyürür, yortur, görür işin orası deyil. Vəziyyəti belə görüb, yorulub əldən düşəndən sonra ağlaya-ağlaya evlərinə qayıdır. Şahlar yolda xəyalında düşünür ki, atam kasıb kişidir. Özünü, əhli-əyalını zorla-güclə dolandırır, 40 baş dananın zərərinə hardan ödəyəcək. Evlərinə çatır, evdə heç kim olmur, qapılar bağlı olur. Şahlar bərk yorulmuşdu bir nimdər tapıb ala eyvana çıxır, başını nimdərin üstünə atıb elə yatır ki, dünyadan xəbəri olmur. O, yataqda olsun, sizə xəbər verim bir nəfər pirani qoca əlində yumurta boyda brilyant şar oynada-oynada Şahlargilin qapısına gəlir. Eyvana yaxınlaşıb görür ki, bir gözəl oğlan yatıb, əynindəki köhnə libas heç ona layiq deyilsə də əndamının yaraşığına xələl gətirmir. Qoca yaxınlaşıb Şahlara xeyli tamaşa edir, “şarı” əlində bir-iki dəfə atıb-tutur, birdən yuxarı atanda şar qocanın əlindən çıxır, arxası üstə, ağzı açıq yatan Şahların ağzına düşür. Şar düşən kimi xap eləyib Şahlar şarı udur.

Qoca isə qeyb olur. Qoca qeyb olandan sonra Şahlar yuxudan ayılır, görür ki, halı çox dəyişikdir, dünya-aləm gözündə sözə dönüb, dastana dönüb. Başlayır öz-özünə zümzümə edib oxumağa, elə məlahətli oxuyur ki, kənd əhli qohum-aqrəbə eşidən-eşidən Şahların yanına gəlir, hərə ürəyində bir söz söyləyir. Pıç-pıç düşür kəndə ki axı Şahlar belə olmayıb, yəqin danalar itəndən sonra yazıq cavan xoflanıb başına hava gəlib. Ata-anası da gəlib çıxır, Şahları belə görüb halını soruşurlar. Şahlar əzzəl danaların vəziyyətini danışır, onlara özü barədə deyir, ata-anası görür ki, həmişəki Şahlar deyil, ağızından brilyant kimi söz tökülür. Demə-demə elə bu ləl sözlərin tökülməsi udduğu brilyantdan imiş. Sonra Şahlar atası Şahverdidən saz istəyir. Atası Gəncəyə gedir. Şahlara bir saz alır, adını da üstünə yazdırır. Saz Şahlara çatan kimi sinəsinə basıb deyir:

Saz götürüm, dastan yazım hüsnünə,
Bahar güllərindən təzə kəndimiz.
Güllü yaylaqların, meyvə bağların,
Hər şeydən əzizdir bizə kəndimiz.

Ağ pambıqlı, bol məhsullu çöllərin,
Aşiqiyəm səni quran əllərin,
Nə xoş keçir günün, ayın, illərin,
Gecən dönür ağ gündüzə, kəndimiz.

Al, əlvan geyinir çöllərin Kürdən,
İnsanlar yol çəkir kosmosa yerdən,
Parlaq nur aldıqca Mingəçevirdən,
Gecən dönür ağ gündüzə, kəndimiz.

Hər qarış torpağdan bərəkət yağır,

Oğlun məhsul yığır, qızın süd sağır,
Çəkirsən ağ günə neçə yol-cığır,
İstiqbalın gülür üzə, kəndimiz.

Qızıldır hər qarış torpağın, daşın,
Odur ki, dağlardan ucadır başın,
Şakirəm şəninə min dastan qoşum,
Layiqsən şeirə, sözə kəndimiz.

Şahlar brilyant şarı udanda, yuxuda qulağına səs gəlir. “Şakir o şar sənə halaldır”. Şahlar yuxudan ayılandan sonra Şakir adı xoşuna gəlir. O gündən Şakir deyə yazıb-yaradır. Şakirin sözü tamam olur. Ata-anası deyir: bala, başına dönüm gedək dana-buzovu toplayaq verək otar, kasıbkarlıqla dolanaq. Şakir razılıq vermir, o gündən dana-buzovu buraxıb bütün varlığı ilə saza-sözə bağlanır. Şakir çalıb-oxumaqda, yazıb-yaratmaqda olsun, sizə xəbər verim Şahverdi kişidən. Şahverdi kişinin Qobustan elində Həsən adlı bir dostu olur, eşidir Həsən kişidə bir yaxşı yerişən at var, deyir ki, gedim atı alım gətirim, səhərsi gün yola düşən olur. Şakir də deyir, ata, mən də sənənlə gedirəm. Atasını razılaşır, düşüb Həsəngilə gəlirlər. Atı razılaşdır alırlar. Bir gecə Həsəngildə qonaq qalırlar. Həsən kişinin Ceyran adlı bir qızı olur. O qədər gözəl olur ki, Qobustanda misli-manəndi olmur. Şakir Ceyranı görəndə kimi bir köndən min könlə ona aşiq olur, Ceyran da öz növbəsində Şakirə vurulur. Şakir Ceyrandan gözəl, Ceyran Şakirdən gözəl, heç kim bu gözəlliyi ayırd edə bilməz. Gecəni orada qalan Şakirgil səhərsi gün Xəlilliyə gəlirlər. Şakir Ceyrandan ayrılıb uzaşandan sonra məhəbbəti artır, dəyanət tuta bilmir, sazı sinəsinə basıb belə deyir:

Bu nə sevda idi gəldi başıma,
Vurulmuşam bir Ceyrana, ağlaram.
Fikr edirəm papaq qoyub qarşıma,
Düşündükcə yana-yana ağlaram.

Uca qamət, sinə meydan, tər sinə,
Bu işimin avandı nə, tərsi nə,
Axtarmasam üzüm dönsün tərsinə,
Od düşübdür şirin cana, ağlaram.

Səda gəldi Qobustanın elindən,
Bir tutaydım sevdiyimin əlindən,
Mina gərdənindən, incə belindən,
Şakir dərdin qana-qana, ağlaram.

Şakir sazını götürüb Qobustan elinə yola düşür, o gündən sənət meydanına atılır, sazı, sözü, gözəl qaməti, biliyi, qabiliy-yəti ilə nəinki Qobustanı, Şirvanı, Mili, Muğanı, bütün Azərbaycanı heyran qoyur. Təsadüf bir gün belə gətirir ki, Şakiri Ceyrangilin kəndinə - Laləliyə toy məclisinə dəvət edirlər. Şakir çox sevincək olur. Toy qurulur, məqam çatanda Şakir nağıla dəvət olunur. Toyxanaya daxil olan Şakir sazı köynəyindən çıxaranda maralı itkin düşmüş səyyad kimi hər tərəfə boylanır, demə Ceyran da Şakirin gəlişini eşidib, geyinib bəzənib görkəmli yerdə durub boylanıb öz ovunu arayır. Şakirin gözünə Ceyran sataşan kimi götürüb deyir:

Xub yaraşır nazlı yara,
Ağ üstündən geysə xara,
Əsli göyçək olanlara,
Al da birdi, şal da birdi.

Yar meylini yara salsa,
Küsdürüb tez könlün alsa,
Dost süfrəsi açıq olsa,
Şor da birdi, bal da birdi.

Bülbül kimi ötmək üçün,
Gül vəslinə yetmək üçün,
Yar yanına getmək üçün,
Kol da birdi, yol da birdi.

Şakir bağdan bir gül dərsə,
Gözəllərdə vəfa görsə,
Yarın sənə busə versə,
Sağ da birdi, sol da birdi.

Şakirin öz yaşadığı Xəlilli kəndi aran yer, Ceyranın kəndi dağ kəndi olduğundan buna işarə olaraq Ceyrana işarə edib deyir:

Boz dağlardan, dərələrdən,
Enin gəlün düzə maral!
Göy otlaqlar, yaşıl düzlər,
Mehribandır süzə, maral!

Oyalgınız göy otlardır,
Suyu sərin saf bulaqdır,
Gözəl dövrən, gözəl çağdır,
Gəlməyəsüz gözə maral!

El bəzənib al qumaşa,
Siz də bu gün gəlün cuşa,
Oylaqların başdan-başa,

Gözün süzə-süzə maral.

Cavanam, bir diləyim var,
Elim, arxam köməyim var,
Sulardan saf ürəyim var,
Mən çökmərəm dizə, maral!

Ceyran bu işarəni çox həssaslıqla başa düşür, qohum-ağrəbəsindən qorxur, lakin məhəbbətin qüdrəti qorxuya üstün gəlir. Ceyran Şakiri saxlayıb deyir:

Məclislərin, toyun xub yaraşığı,
Göydəki günəşdən ziyalı Şakir,
Ağılda, kamalda, şirin kalamda,
Elimli alimdən həyalı Şakir.

Elə bil ki şəkər qatıb dilinə,
Cilvələninib, düşüb eşqin gölünə,
Səda salıb Azərbaycan elinə,
Gözəllik vurğunu olalı, Şakir.

Şivəsilə dayandırdı qanımı,
Boy-buxunla aldı din-imanımı,
Qıya baxdı, necə çaldı canımı,
Başımdan apardı xəyalı Şakir.

Həmən məclisin sərpayısı, Nabırrı İmanqulu adlı bir kişi olur. Şakir İmanqulu ilə bir neçə toy məclisində görüşdüklərin-dən onun xatirini çox istəyir və onunla dostluq edirmiş. Həm də Şakir İmanqulunu çox istədiyindən “ay lələ” deyə çağırır-mış. İmanqulu çox ayıq adam, hal əhli

olur. Şakirə işarə edir ki, köhnə yaraları qubarlandırma, nağılı davam etdir. Şakir İmanquluya deyir:

Vəfasıza könül vermək cəfadır,
Almaz huşi-kamalımı ay lələ.
Vəfalının baş qoyaram yolunda,
Qurban verrəm bu canımı, ay lələ.

Dostluq babalardan nəmər qalıbdır,
Ona əməl edən kəs, ucalıbdır,
Etibarım, düz ilqarım salıbdır,
Dost elinə güzarımı, ay lələ.

Həsret ilə mən açaram səhəri,
Bağban olan bəslər barı, bəhəri,
Şakirəm, el gəzib Kərəm təhəri,
Axtarıram Ceyranımı, ay lələ.

Şakir bu sözləri oxuyarkən demə Nabırrı söz ustası Babam xanım bu məclisdə olur. Şakiri diqqətlə izləyirmiş. Şakirin isə Badamın burada olmağından xəbəri olmur. Sorağını alıb özünü görməyibmiş.

Badam xanım Şakirin sənət qabliyyətinə, boyuna, qamətinə heyran qalır. Amma sənətdə hələ püxtələşməməsini görür, Şakiri hüzuruna çağırıb deyir:

Badam

Saz götürüb, giribsə də meydana,
Çox aşıqlar yarı yolda qalıbdır,
Tərhan olan zirvələrə yetişib,
Qarğalar ilişib kolda qalıbdır.

Şakir

Alıb sorağını, çaşıb qalmışam,
Meydanında kiməm, ay Badam nənə!
Sözün sərrafisan, mənsə naşiyam,
Bağışla, öyrənnəm, ay Badam nənə!

Badam

Üç şey çəkir qabağa hər aşığı,
Taraz gələ dili, əli, ayağı,
Kim olubsa Kərəm, Valehsayağı,
Şölə salıb yaddaşlarda qalıbdır.

Şakir

Əzzəl qürrəliyin daşın atmışam,
Ustadları əldə çırağ tutmuşam,
Təzə pərvazdayam, demə yatmışam,
Bilal şagirdiyəm, ay Badam nənə!

Badam

Güvənmə, var xoş avazın, qamətin,
Aşığı, el sınağı olur çox çətin,
“Bişməmişən”, hələ “çiydir” sənətin,
Böyük imtahanlar dalda qalıbdır.

Şakir

Naşı quşam, sığınmışam elinə,
Təzə atılmışam eşqin gölünə,
Çəkmə məni söz-sənətin zilinə,
“Bişməmişəm”, “çiyəm”, ay Badam nənə!

Badam

İncimə sözündən Badam nənənin,

Sən elin oğlusan, el arxan sənin,
Aşiq Şakir sədan ellərdən gəlsin,
Görən desin el sorğada qalıbdır.

Şakir

Sözlərin Şakirə şəkərdir, baldı,
Kamalın əqlimi əlimdən aldı,
Dürlü nəsihətlər mənə dərs oldu,
Mən də hal əhliyəm, ay Badam nənə!

Badam nənənin sözləri Şakirin gələcək sənət həyatı üçün böyük dərs olur. Şakir məclisi başa vurub, oradan Qobustanın Sündü kəndində sorağını aldığı ustad aşiq Soltanmurad Qubatovun hüzuruna gedir. Sündüdə Şakirə deyirlər ki, Soltanmurad Nabur kəndinə Albuxara adlı bir qadınla evlənib, ora köçüb gedib. Şakir ordan Nnabura qayıdır. İmanqulunu axtrıb tapır, Soltanmuradı soruşur, təsadüf belə gətirir ki, Soltanmurad İmanqulunun qohumu olur. O gündən Şakir Soltanmuraddan sənətin bəzi sirlərini öyrənir, daha heç kimdən çəkər-bəkəri olmur. Bir neçə vaxt ustadı ilə birlikdə məclislərə rəvan olur. Bir gün Soltanmuradla Bakı şəhərinə gedirlər. Demə Aşiq Şakir Azərbaycanın qəzixan şairi Əliağa Vahid ilə dostluq edirmiş. Vahidlə görüşürlər, Vahid Şakir-Ceyran əhvalatını eşidibmiş, söhbət əsnasında Ə.Vahid belə deyir:

Ey əhli-dərddilər, dinləyin məni,
Ağlımı başımdan aldı bu Ceyran.
Sağalmaz dərdlərə bilinməz yerə,
Neyləmişdim məni saldı bu Ceyran.

Qaş-gözlə oynayır, özü-özüylə,

Məni gözdən salıb özgə sözüylə,
Bu quzu könlümü tərən gözüylə,
Vəhşi tərən kimi çaldı bu Ceyran.

Aslanlar yurdudur bu gözəl yurdum,
Çox ceyran hürküdüb yollarda durdum,
Eşqin tələsini hər yanda qurudm,
Kəməndə düşməmiş qaldı bu Ceyran.

Bu sözlə eylərəm mən təvaxürü,
Vəfasız gözəlin olmaz axırını.
Vahid, deyirlər ki, Aşıq Şakiri,
Eşqin bəlasına saldı bu Ceyran.

Vahidlə vidalaşib yola düşürlər. Şakir Soltanmuradla da halallaşib Xəlilliyə qayıdır. Səhəri Ağsunun dolaylarında açır. Səhərin sübh çağında tarlalara çıxan qızı-gəlini görüb cuşa gəlir, sazı götürüb deyir:

Boylananda qızıl günəş,
Şəfəq yayar səhər-səhər,
Seyrək uçan ağ buludlar,
Al boyanar səhər-səhər.

Çəmən gülər, çiçək gülər,
Otlar üstə şəh süzülər,
Küək əsər, göy əzmilər,
Dalğalanar səhər-səhər.

Kənd qızları çıxar yola,
Tarlalara uğur ola,
Hünərilə qurur qala,

Bizim xalqlar səhər-səhər.

Şakir deyər bu an günəş,
Şamaxıda doğan günəş,
Qobustanda doğan günəş,
Al boyanar səhər-səhər.

Şakir kəndlərinə gedərkən kolxozlardakı quruculaqları,
firavanlığı görür, ilhama, cuşa gəlir. Sazı sinəsinə basıb
deyir:

Gəl seyr edək bərəkətli çölləri,
Qumaş verir tarlaları kolxozun,
Başdan-başa şəhər olub elləri,
Gözəl keçir növbaharı kolxozun.

Xalqların üzünə xoş keçir günlər,
Sinədə çırpınır azad könüllər,
Toy paltarını geyib qızlar gəlinlər,
Uğurludur xoş səhəri kolxozun.

Pambıq burda, taxıl burda, bar burda,
Əziz qonaqlarımız gəlir bu yurda,
Belə şənlik yoxdur heç bir diyarda,
Artır hər gün iftixarı kolxozun.

Kommunizmin binaları tikilir,
Düşmənlər gördükcə bağı sökülür,
Hər otağa elektrik çəkilir,
İşıqlıdır lampaları kolxozun.

Şakirəm, xoş gündə gəldim cahana,
Azadlıq bəxş olub hər bir insana,

Hər ağsaqqal ata, ağbirçək ana,
Olubdur bir havadarı kolxozun.

Şakir Xəlilliyə çatır, ata-anası ilə öpüşüb-görüşür. Bir neçə gün qalır, məclislər, şənliklər, tarlalar Şakiri özünə çəkir, bir tərəfdən də Ceyranı unuda bilmir. Şakir bu xəyallar içrə alovlanır, alovlandıqca yanır, coşur, daşır, elə, obaya rəvan olur. Ancaq çox gəzir, dolanır, Ceyranı görə bilmir. Təsadüf belə gətirir ki, Şakiri Qobustanın Nabur kəndinə toya dəvət edirlər. Həmin toy sahibləri Ceyranla qohum olduğundan, Ceyrangili ailəliklə toya dəvət edirlər. Ceyran soraglaşıb bilir ki, toyun aşığı Şakirdir. Sevincinin həddi-hüdudu olmur, özünə min ziynət vurub məclisə gəlir, bəyaz bir yerdə durur, Şakir məclisə çıxır, sazı köynəyindən çıxarıb bir dairə vurur, Ceyran gözünə sataşır. Əzzəl əldən gözlərinə inanmır, diqqətlə baxır, tam tanıyır. Şakir elə bilir ki, ayağının ucundan onu cərəyan şiddəti silkələyir. Ürəyində deyir sənə qurban olum, ay böyük Tanrı, məni nakam qoymadın. Şakir sazın bəmin zil edib “Şirvan kərəmi”si üstündə ustad aşiq Hüseynin “Gəldi, qayıtdı” rədifli qoşmasını oxuyur.

Bir sona sığallı çıxdı xanədən,
Süzmüş oylağına gəldi qayıtdı,
Axtardı səyyadın tapa bilmədi,
Gördüm ki, pərişan oldu, qayıtdı.

Dedim bu gəlməyin qeyri qəsdı var,
Bəzəyi, düzəyi, zövqi şəsti var,
Anladım dilbərin yəqin dostu var,
Arif elmimidən bildi, qayıtdı.

Maral barəsində yatan çağında,

Sevgilər iltifat qatan çağında
Onlar rahat olub yatan çağında,
Yad ovçu gəldiyin bildi, qayıtdı.

Dostumu nəfsimə sata bilmərəm,
Bu gecə sübhədək yata bilmərəm,
Vallah o ceyranı tuta bilmərəm,
Yad ovçudan xofun aldı, qayıtdı.

Ağ bədən, ağ libas bir məh camaldı,
Hüridi, pəridi, mələk misaldı,
Onu görçək rəngi, ruhum saraldı,
Hüseynə çəngəlin çaldı qayıtdı.

Söz tamama yetəndə Ceyranın bədəninə elə bir od düşdü ki, tüstüsü uca qabırğasından qalxıb, başının ortasından göylərə bulənd oldu. dəyanət edə bilmir, aşiq Şakirə yanaşib deyir: aşiq Şakir sözünü bənövşəyə bükürəm, məni bağısla, sənə bir neçə söz deyim. Şakir deyir, nə üçün sözü qızılgülə yox, bənövşəyə bükürsən, Ceyran deyir: mən bənövşə ilə qızılgül haqqında bir neçə rəvayət eşitmişəm, kimi deyir onlar iki bacıdırlar, kimi deyir qızılgül bacı, bənövşə qardaşdır. Mən ikincini nəzərdə tutub bənövşəni kişi tayfası hesab edirəm, deyirəm ki, kişisən qulaq as, başa düş, yəni Dədə Ələsgər demişkən “aşiq sözü müəmmalı gərəkdir”, məni çox intizar qoyma. Alır Ceyran, görək nə deyir:

Burda nə qorx, nə xof elə,
Yandırar lələn, Şakir.
Sən qınayıb mənə demə,
Çağrılmamış gələn, Şakir.

Həsərətini məni soldurub,
Eşqin peymanını doldurub,
Pünhan-pünhan kələk qurub,
Dur belimə bələn, Şakir.

Qınamaram çox da səni,
Xain istər yox da səni,
Qoy saxlasın hax da səni,
Dərdlərimi bilən Şakir.

Şakir, Ceyranın hüsnünə, təvazəsinə, qəddi-qamətinə,
ka-malına, camalına bir daha heyran qalıb, götürüb deyir:

Gəl, öldürmə nazla məni,
Gizlin-gizlin gəzən Ceyran,
Oğrun-oğrun daldalardan,
Səyyad kimi süzən Ceyran.

Məni heyran etdin özün,
Şəkərdən şirindir sözün,
Lələdir, nərgizdir üzün,
Al geyinib, bəzən Ceyran.

Dəhanındır badam, püstə,
Dərdin məni edib xəstə,
Ağ əndama sinə üstə,
Zər muncuqlar düzən Ceyran.

Elə bu zaman Qarı özünü yetirir. Görək Qarı nəyə nə
deyir:

Qaş, gözü qara Ceyran,
Şakir istər görə səni.

Qamətinə olub heyran,
Şakir istər görə səni.

Ceyran

Canım sənə qurban, nənə,
Yetir məni sən Şakirə.
Ən yaxın sirdaş ol mənə,
Yetir məni sən Şakirə.

Qarı

Üzdə xalın qarası var,
Sevilməyən harası var,
Hər bir dərdin çarəsi var,
Şakir istər görə səni.

Ceyran

Sən pırsan, mən növrəstə,
Sən loğman ol, mən də xəstə,
Məlhəm elə yaram üstə,
Yetir məni sən Şakirə.

Yaxşı da var, yaman da var,
Gül içində tikan da var,
Gözlə, sirri duyan olar,
Yetir məni sən Şakirə.

Qarı

Gövhərsinə dur ayağa,
Yoxdur sevgiyə qadağa.
Ollam yolunda sadağa,
Şakir istər görə səni.

Toy əsnasında Şakirin bir iman-quran nəsibi olan qarı tanış olur, o qarıdan xahiş edir ki, onları görüşdürsün. Hər ikisi dərdlərini bir-birinə söyləyirlər. Əhdi-peyman kəsirlər ki, qovuşacaqlar.

Şakir Ceyranın eşqi ilə məclislərdə bala bülbül kimi ah-fəqan edir. Elləri, obaları qarış-qarış gəzib, Vətəni, əmək adamlarını bir də Ceyranını tərənnüm edir. Bir məclisdə Ceyran bərk yadına düşür, burnundan istiot qoxusu gəlir, “Şirvan şikəstəsi” üstündə Tufarqanlı Abbasın “İncimə” rədifli qoşması-nı oxuyur.

Qarı ertədən Ceyranı görüb söhbət edir və ona deyir:

Səhər-səhər seyrə çıxan nazənin,
Elə gəl, elə get yol inciməsin.
Şəkər ləblərindən yara busə ver,
Dodağ tərənəndə, dil inciməsin.

Göylərdə oynayır şəms ilə qəmər,
Sevgi-sevgisinin ləbindən əmər,
O, nazik belinə minadan kəmər,
Elə qurşaginən, bel inciməsin.

Bülbüllər oxuyar, gül həvəsindən,
Qoşa nar asılıb, yar sinəsindən.
Elə gəl, elə get bağ bərəsindən,
Bülbüllər hürkünüb, gül inciməsin.

Dərildi bostanlar, boş qaldı bağlar,
Könül istədiyini görməsə ağlar,
Ağ sinən üstündən darayı bağlar,
Heykəl arasından sal, inciməsim.

Abbas deyər: ağlayanlar güləndə,
Nazlı dilbər sorub, halın biləndə,
Mərhmət eyləyib bizə gələndə,
Elə gəl, elə get yol inciməsin.

Bu minvalla Şakirin sorağı Bakı şəhərinə çatır, çağırılar Şakiri radio verişlərinə bir neçə mahnılarını efirə köçürüb, “qızıl fonda” daxil edirlər, görürlər Şakirin sazından, sözündən, zəhmətkeş ellərin qollarına qüvvət gəlir. Şakir o qədər xalqın, dövlətimizin qəlbində yer tutur ki, onu, yəni Şakiri tarixən yeganə aşığı Azərbaycan SSR Ali Sovetinə deputat seçirlər, o, xalqın deputatı, elçisi kimi, rəhbər kimi xalqa xidmət edir. Şakir Moskva şəhərində incəsənət ongünnüklərinə, kənd təsərrüfatı sərğilərinə dəvət olunur, elə buna görə də SSRİ əlaçı mədəniyyət işçisi adına layiq görülür. Şakir ustad aşıqların sözlərinə mahnı bəstələyib efirə buraxır, Aşıq Hüseyn Cavanın “Boylana-boylana”, “Kimdən öyrəndin”, Cahanın “Nə bağ bildi, nə də bağban” və özünün əmək qəhrəmanlarına həsr etdiyi mahnıları hərərətlə ifa edir, “Bəsti”, “Şamama”, “Vəsilə”, “Qızqayıd”, “Sarvan” və s. mahnıları dildən-dilə düşüb dillər əzbəri olur. Gün-məqam o yerə gəlir ki, Şakir hörmətlənəndən sonra köçüb Kürdəmir şəhərinə gedir. Çox cəhdlər göstərib Ceyranına qovuşa bilməmişdir. Nəhayət əli hər yerdən qırılıandan sonra Kürdəmirdə evlənib, özünə gözəl ailə qurmuş, mehriban övladlar sahibi olmuşdu. Ancaq Şakir son nəfəsə qədər Ceyranın eşqilə çalıb, çağırmış, gülə həsrət qalmış bülbül həvəsilə günlərin bir günü Şakir Kürdəmirdən çıxıb İsmayılı tərəfə toya getməli olur, təsadüfdən həmin gün, həmin saat Şamaxının məşhur aşığı Məmmədağa da həmən tərəfə toya getməli olur. Hər iki sənətkar Girdiman çayında təmənnəşirlər. Hər ikisi maşından düşüb, öpüşüb-görüşürlər,

sonra hal-əhval tutur-lar. Burda aydın olur ki, hər ikisi axşamüstü toy yerində olmalı-dılar. Belə qərara gəlirlər ki, bir göy çəməndə əylənsinlər, elə də edirlər. Bir göy çəmən-də məclis qururlar, əzəl başdan məşhur zurna çalan Həsərət Hüseynov, sonra zurnaçı Əli Kərimovun nəvəsi Ağasəf Seyidov qara zurnaya əl atırlar, hər ikisi “Koroğlu nağarası” havasını böyük həvəslə çalırlar. Belə rəva-yət edirlər ki, o anda hər iki ustad sənətkarın çalğısından olan səslər elə bil Girdimanın bahar sularını bəndə salmışdı, çay elə bil bu ecaskar çalğının qarşısında tilsimlənib qalmışdı. Elə bil böyük Kür ilə Arazı çəkib gətirib Kiçik Girdimançaya qoşmuş-dular. Sonra hər iki ustad aşığı sazı köynəkdən çıxarıb oxumağa başlayırlar, elə bil ki, Girdimanın ətrafındakı bu göyçəmən talada möcüzə baş vermişdi. Həmin vaxtda aşığı Məmməd-ağanın dəmkeşi olmuş Qara Məhəmməd söyləyib ki, Şakirlə Məmmədağa orada çox çalıb oxudular, ancaq onların son sözləri yadımda qalıb. Həm də Məhəmməd deyirmiş ki, ona görə onların oxuduğu sözlərə son söz deyirəm ki, o böyük ustadları ondan sonra itirdim, axtardım, tapa bilmədim, ancaq son söz belə idi:

Şakir

Aşığı Məmmədağa, eylə tamaşa,
Qədim ilə yeni dövrən necədir.
Bizim aran lələzardır bir başqa,
Söylə sizin ulu dağlar necədir.

Məmmədağa

Aşığı Şakir dinlə məni dərinədən,
Günü-günüdən yeni dövrən gözəldir.
Köhnəlik dəyişib öz məhvərindən,
Yeni zaman, yeni insan gözəldir.

Şakir

Sinəndə nəyin var aç eylə bəyan,
Dədə Ələsgərdən, Mirzə Bilaldan,
Xoş kəlama heyran Mil, Muğan, Şirvan,
Göy çəmənlər, buz bulaqlar gözəldir.

Məmmədağa

Daim əzbərimdir söz, sinə dəftər,
Mirzə Bilal ilə Dədə Ələsgər,
Kamillik Şakirə ustaddan keçər,
Yurdum bir cənnətdir, hər ayn gözəldir.

Şakir

Vətənin borcunu duyan sənətkar,
Onu vəsf eləsin gərək necə var,
Şakir dastan deyir diyarbadiyar,
Belə sözlə sənin aran necədir.

Məmmədağa

Ustadlar dərs verib, dərs keçmişəm mən,
İlk sözüm, əzizim anadır Vətən,
Məmmədağa doymaz vəsf eləməkdən,
Sinəm dolu sözlərim var, gözəldir.